

Toda dovolj! Na glavne ugovore mislim, da sem odgovoril. Ker mi je odgovor pod peresom narasel, nečem dalje grešiti na potrpežljivost gospoda urednika, kateremu vedno primanjkuje prostora.

Gospod „ž—“! Vprašajte naše jednorazredničarje in videli boste, da bo ogromna večina rekla:

„Jednorazrednicam jedno samo čitanko!“

Zc.

Listek.

Vojna iz l. 1894.

(Konec.)

Necega dne stopal sem po samotnej gozdnej stezi, ko zaslišim v obližji vrisk in smeh, krik in vik, kot da je pravcati boj. Kaj li more biti? Stopim bližje in ko stopim na parobek, zagledam nekaj korakov proč tolpo otrok, ki so se vrteli pod bližnjim hrastovjem. Bili so otroci od malih pleničnikov, kateri so komaj zamogli sami sedeti v nizkej travi in so ožemali vsak svojo obligatno culico — — pa do njihovih malo odraslih pestunjev in do fantičev, ki so ravnokar šoli odrasli pa zato niso smeli več bosu med druge otročaje.

Stopim za grm, da bi jih mogel skrivaj opazovati. — Glej, kako porivajo štirje mali hrustje tovariša svojega na hrast, kako se upirajo in stokajo, kako mu pomagajo z besedo in djanjem. Drugi pa jih obstopajo v polkrogu, držeč v rokah lonce, vrče, palice, celo metlo in smetišnico vidiš — — sploh vse kar se da količkaj ročno rabiti. Pri tem pa jim ne gane oko od plezalca in potiskačev, in obsipljejo jih z nasveti, kakor: „France, fejš se prim — — Jaka porin — — e — sej ne znaš, čaj bom jest!“ — — nekateri pa celo s palicami pomagajo, da bi bil plezalec prej gori.

Sedaj pa je na drevesu. Oprezno se poprijemlje ob veji, da je slednjič na ugodnem mestu, med tem ko vojna četa že kar koprni po naskoku! — Sedaj privzdigne nogo pa — — „Ja, če jih bo dav res vsak men en periše?“ zagotovi si še prej nagrado. „Res, res, France — — le nagu potres!“ vrišči mu vse kvišku. Sedaj — — jeden sunek z nogo — — in rujavi kebre se vsujejo na tla, kot zreli orehi ob vetru; otročja armada pa se kriče zadrvi na-nje, peha se, suje in valja po tleh, da ni moči ločiti več posameznikov — — — to je le še jedna sama živa kupica! To je bilo hrušča, ko so se drli na vsa usta celo mali kričači tamkaj v travi!

„Čajte, zlomka, sej vam ne bom nič več potresu, k se tko valate, da bote vse kebre pomečkal, v šolo pa ne bomo mel kej nest!“ kričal je tudi oni z drevesa in bal sem se že, da skoči kar z drevesa med-nje.

In res — — — kebri na tleh podajali so strašen prizor, ko jih je največ izmed njih kazalo drob in čreva! — Otroci pa so sklenili ravnati bolj pametno, in pričelo se je z novega tresti pa z novega hlastno pobirati!

Nekoliko proč pa je pričel odrasel deček boj na svojo roko: dolgo prekljo suče v rokah pa zbija nenavadni plod s košatih vej. Ko se pa vsuje nekoliko hroščev k tlom, takoj priskoči nekaj pomagачev, da mu družuje pri pobiranju. V hipu se prizor spremeni: deček — ne bodi len! — pa udriha s prekljo po hrbitiščih teh nevaljenih gostov. Dokazal jim je prav temeljito, da so ravnali nekrščansko, in vrnili so se na svoje torišče, celo brez da bi mu bili kaj jezicali nazaj.

Uni pa je prevrnil že skoraj poln lonec kebrov, da se je vsulo živo blago na vse kraje. Takoj seza desetero rok, da lovi ubežnike, toda ne devlje jih nihče nazaj v prvotni lonec, ampak vsak polni ž njimi svojo posodo. Lastnik kebrov pa — — ko vidi svoje zdesetkovano blago — — — nakremži se tako kisló in zaječi tako mílo: „Oh, zdej jih nimam pa nič! — da bi se človeku v srce smilil. Tovariši se mu pa poredno smejo in le mal deček pravi mu sočutno: „Čaj — ti jih bom pa jest dav eno pest!“ — Takoj je bolje, pogum se mu oživi in s podvojeno pridnostjo hiti pobirat rujave hrošče in — — lonec bode tudi še poln.

Otreseni so hrastje, pobran in poteptan sovražnik našega polja. Otročja četa se napravlja proti domu. Vrejuje le še svoja orodja in pregleduje bogati svoj plen v posodah.

„U-jej, Tonček kolk jih maš ti?“ „Ja ja, sej sem pa hitu, de je vse z mene tekvu, pa b' biv še ti!“ „Sej sem, pa kjer sem tov jest kebra pobrat, pa ga je že drug zagrabu.“

„Oh jej ja — — Štebenov Francek jih skoraj nič nima!“ „Ja, sej sem jih imov, pa tri m' je ongav Miha uzev, ta drug so m' pa ušli!“ „Vsacega b' biv na cvirn pervezov, pa b' ti ne bli ušli.“ „Bom pa drug bart cvirn seboj uzev.“ Seveda je imel ta Francek še preklane hlačice.

Taka in jednaka so bila filozofiranja, da se je slednjič vsa armada spravila na noge in šli so urno proti domu, le srajčnjeki so kriče zaostajali.

Druzega dne pa je cerkvena ura opominjevala, da bi bila mladina imela biti že pred četrte ure zbrana v šolskeji izbi, a vse še obstopa gomilo v vrtnem kotu, kjer se poje zadnja pesem hrošču. Gomila pa raste in raste, iz nje pa se širi na vse štiri vetrove kužen smrad, da čutimo nehote s pesnikom:

„O groza! duh strašan, mrtvaški duh
Hlapi iz „groba hroščjega;“ — gorje!“

Da, zares neznosen smrad! Celo najpobožniše cerkvene obiskovalke se niso mogle zdrževati opomb, in некоč slišal sem besede: „Kaj le tako smrdi v tem-le farovži!“ „Čenča, vsaj ne smrdi v farovži, ampak kebre v šolskem vrtu!“ — Pomota bila je odpustljiva, ker grobišče bilo je bližje župnišču kakor pa šoli.

Da grozen smrad se je širil tedaj po deželi — — tak smrad, da so morali tam nekje za gorami za trenutek šolo zapreti, ker so se bali, da se jim okužijo otroci in učitelji!

Minil je vihar, polegel je boj — — — se sveta pa je izginil poslednji vitez — — — nekdam tako obilnega hroščjega rodu! — Zastonj ga iščete danes ali jutri — — — le v muzeji ga lahko občudujete kot — — pražival!

Da! vse kebre smo polovili pa pobili — — pa koliko bi jih še bili, ko bi ne bilo raznih premirij, kakor so nedelje, prazniki in druge pobožne vaje.

Učeni matematiki pa so si belili glave, kako bi z logaritmi izračunali, koliko je število palih kebrov, a do natančnega rezultata niso prišli in le približno sodijo, da bi se mogla napraviti iz hroščjih trupel vrv do lune in še dlje, da bi se mogla Ljubljana tlakati s kebre — — in kar je še več jednacij projektov.

Bolj prozajični pa — in med temi sem tudi jaz! — pa smo na prste preštevali, koliko kolerabe in solate bodemo več pridelali, kadar pognojimo istim z razkrojenimi kebre — — — in to bode vredno tudi srebernih kebrov!

Dne 20. junija pa so potovala do višjih oblastev brezkončna poročila, katerih zaključek je navadno bil: „Vse je pobito, vse premagano — — pričakujemo le še odlikovanj in svetinj!“

Slišal sem, da so ista poročila zbrana v velikanskej omari, katerej je napis: „Res kebrorum.“

Mir je zavladal zopet po zemlji, potihnil je vojske hrum! V zapečkih pa se pripovedujejo še hrabri in slavni čini iz minolih časov, oživlja se v mladih glavicah spomin na hrupne dni — — — vojna iz leta 1894. ostala bode nepozabna v otroškeji zgodovini. **Fran Črnagoj.**

Književnost.

A. Kosijeva „Zabavna knjižnica“ za slovensko mladino. G. Anton Kosi, učitelj v Središču, ki si uspešno prizadeva, pomnožiti našo mladinsko slovstvo z dobrimi knjižicami, izdal je ravnokar IV. zvezek svoje „Zabavne knjižnice“; delce, ki se dobi pri izdajatelju v Središču po 15 kr. (s poštnino 17 kr.), ponuja našim mladim ljudem nekaj zanimljivih pravljic, povedk, legend, basnij, poučnih črtic, izrekov, smešnic, ter raznih gospodarskih izkušenj, torej gradiva, ki utegne zanimati tudi odrasle ljudi. Mi „Zab. knj.“ prav od srca priporočamo slov. starišem in knjižnicam bralnih društev.